

1224 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Bij schrijven van 31 December 1948 heeft de Minister van Buitenlandse Zaken aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal medegedeeld, dat de op 6 Maart 1948 te Washington mede vanwege Nederland ondertekende en bij de wet van 30 Juni 1948 (*Staatsblad* I, 265) goedgekeurde Internationale Tarwe Overeenkomst, niet zou worden bekrachtigd.

Het feit, dat de Regering der Verenigde Staten op 1 Juli 1948 niet was overgegaan tot het deponeren van de Akte van Aanvaarding, had tot gevolg, dat een aantal Regeringen gebruik maakte van het recht tot opzegging der Overeenkomst.

Na de presidentsverkiezingen heeft de Regering der Verenigde Staten opnieuw het initiatief genomen tot het bijeenroepen van een Internationale Tarwe Conferentie. Deze hield op 26 Januari 1949 haar eerste zitting te Washington. De Conferentie leidde tot het opstellen van een nieuwe Overeenkomst, die op 23 Maart 1949 werd ondertekend door de vertegenwoordigers van dezelfde landen, die de Overeenkomst van 6 Maart 1948 hadden ondertekend, uitgezonderd Afghanistan, Polen en Tsjecho-Slowakije. Voorts werd de overeenkomst nog ondertekend door vertegenwoordigers van 8 landen, die niet hadden deelgenomen aan de vorige Overeenkomst, te weten: Bolivia, Ceylon, El Salvador, Israël, Nicaragua, Panama, Saoedië-Arabië en Uruguay. Ofschoon Paraguay aan de Conferentie heeft deelgenomen, bleek de Overeenkomst op 15 April 1949, de uiterste termijn voor ondertekening, niet door dit land te zijn ondertekend.

De Overeenkomst van 6 Maart 1948 heeft gediend als basis der besprekingen tijdens de Tarwe Conferentie van dit jaar. In het algemeen moge derhalve ter toelichting van het onderhavige Ontwerp van Wet worden verwezen naar de Memorie van Toelichting op het Ontwerp van Wet inzake goedkeuring van de Internationale Tarwe Overeenkomst van 6 Maart 1948, alsmede naar de Nota's van de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, respectievelijk naar aanleiding van het Verslag van de Commissie van Rapporteurs van de Tweede Kamer en van het eindverslag van de Commissie van Rapporteurs van de Eerste Kamer (Zitting 1947/48 No. 841).

De verschillen tussen de Overeenkomst van 6 Maart 1948 en de thans ter goedkeuring aan de Staten-Generaal voorgelegde Overeenkomst, betreffen in hoofdzaak de prijzen, de duur der Overeenkomst en de door Nederland te importeren hoeveelheid. Te dezer zake kan het volgende worden opgemerkt:

Aangezien de tarwe-prijzen op de wereldmarkt zich reeds enige tijd in dalende lijn bewegen, waren de importerende landen ter Conferentie van oordeel, dat de in de Overeenkomst vast te leggen maximum-prijs diende te worden verlaagd. De onderhandelingen hebben uiteindelijk geleid tot een verlaging van de maximum-prijs met \$ 0.20, zodat deze in de huidige Overeenkomst werd vastgesteld op \$ 1.80. De jaarlijks dalende minimum-prijs werd gehandhaafd, met dien verstande, dat deze voor het laatste jaar thans \$ 1.20 bedraagt. De duur der Overeenkomst werd, in tegenstelling tot de Overeenkomst van 6 Maart 1948, die voor 5 jaren werd aangegaan, op 4 jaren bepaald. De Regering zou de voorkeur hebben gegeven aan een drie-jarig contract, doch dit standpunt vond ter Conferentie noch bij de importerende landen noch bij de exporterende landen instemming. Aangezien de Regering enerzijds van mening was, dat het grote voordeel ener, zij het beperkte, stabilisatie van de tarwe-prijzen niet mocht worden opgegeven, terwijl zij zich anderzijds slechts op grond van zeer zwaarwegende motieven aan deze vorm van internationale samenwerking zou willen onttrekken, heeft zij gemeend ook met een Overeenkomst voor de tijd van 4 jaar, te kunnen instemmen.

Terwijl Nederland zich in de vorige Overeenkomst had verbonden tot een jaarlijks gegarandeerde afname van 835 000 ton, waarvan 85 000 ton bestemd was voor de Overzeese Gebiedsdelen, is in de onderhavige Overeenkomst een jaarlijkse afname van 625 000 ton voor Nederland, de Nederlandse Antillen en Suriname en van 75 000 ton voor Indonesië gegarandeerd. De verlaging van het importquantum vindt enerzijds haar oorzaak in het feit, dat het noodzakelijk is de aankopen in de dollargebieden, zo enigszins mogelijk, te beperken, en anderzijds in het feit, dat gebleken is, dat de tarweconsumptie in Nederland lager kan worden geschat dan aanvankelijk voorzien was. Zulks is ongetwijfeld voor een deel te danken aan de verblijvende verruiming in de voorziening van enkele essentiële voedingsmiddelen, bijv. melk, melkproducten en suiker. Zo is dan ook gebleken, dat de afschaffing van de broodistributie veeleer geleid heeft tot een vermindering dan tot een stijging van de broodconsumptie.

Voorts is de Regering van mening, dat het in toenemende mate deelnemen van de U.S.S.R. aan de internationale tarwehandel de hoop rechtvaardigt, dat de handel tussen de landen van Oost- en West-Europa, die ook in internationaal verband in het kader van de te Genève zetelende Economische Commissie voor Europa zoveel mogelijk wordt gestimuleerd, meer en meer zal herleven. De Regering wenste dan ook uitdrukkelijk vrijheid te behouden additionele tarwe-aankopen te verrichten in de niet aan de Overeenkomst deelnemende landen. Ofschoon verschillende importerende landen ter Conferentie bereid bleken te zijn de aanvankelijk voor import opgegeven hoeveelheden aanzienlijk te verhogen, heeft de Regering gemeend met een importquantum van 700 000 ton, inclusief 75 000 ton voor Indonesië, te moeten volstaan. Ter zake van de voor Indonesië, de Nederlandse Antillen en Suriname bestemde hoeveelheden werd overleg gepleegd met de betrokken Regeringen. Het quantum voor de Nederlandse Antillen en voor Suriname, dat ongeveer 10 000 ton bedraagt, is in het Nederlandse quantum opgenomen.

Als exporteurs nemen thans ook Frankrijk en Uruguay aan de Overeenkomst deel, zij het voor betrekkelijk geringe hoeveelheden (resp. 90 000 en 50 000 ton per jaar). Aangezien Frankrijk aan de vorige Overeenkomst deelnam met een jaarlijkse import van 975 000 ton, had deze verandering van positie een belangrijke invloed op het verloop der Conferentie. Tijdens de vorige Conferentie overtrof de vraag het aanbod, terwijl thans het omgekeerde het geval was. Bevreurd wordt, dat Argentinië en de U.S.S.R. zich uiteindelijk niet bij de Overeenkomst hebben aangesloten. Indien dit laatste wel het geval zou zijn geweest, zou er uiteraard ook voor Nederland aanleiding hebben bestaan, het importquantum te verhogen.

Ten aanzien van de verplichting tot afname van een deel van het importquantum in de vorm van bloem, is tijdens de Conferentie uitdrukkelijk gestipuleerd, dat een zodanige verplichting voor de importerende landen onaanvaardbaar was. Art. III, lid 7 der Overeenkomst bepaalt, dat het percentage bloem overgelaten wordt aan de vrije bepaling tussen exporteur en importeur. Indien geen overeenstemming wordt bereikt, beslist de Council, „in aanmerking nemende alle omstandigheden, die de uitvoerende en invoerende landen hem ter beoordeling wensen voor te leggen, en in het bijzonder de industriële programma's van een bepaald land, evenals de normale traditionele omvang en verhouding van de invoer van tarwemeel en ongemalen tarwe" (Art. V, lid 1c en e lid 2, c en e).

De transacties in het kader van het Wheat Agreement kunnen zowel door de Overheid als door individuele handelaren worden verricht (art. III, lid 8).

De mogelijkheid van doorverkoop van aangekochte hoeveelheden naar andere landen is opengelaten (art. IV, lid 5 g).

Indien een beroep op de Council wordt gedaan, omdat het overleg tussen exporteur en importeur over de leveranties niet tot overeenstemming heeft geleid, kan de Council zo nodig beslissen, welke kwaliteiten en welke gradering tarwe moeten worden geleverd (art. 5, lid 1 en 2c).

De betaling zal geschieden in de munt, waarin in het algemeen de betaling tussen de betrokken landen plaatsvindt. Ingeval er geen overeenstemming bestaat over de valuta, beslist de Council (art. V, lid 1 en 2d). De pariteit van de Canadese dollar is die, welke is vastgesteld door het Internationale Monetaire Fonds. Voor de berekening der equivalente prijzen van de tarwesorten van andere exportlanden dient de geldende koers (art. VI, lid 1 en 2).

Indien de oogst onvoldoende is, kan een exportland ontheffing van zijn verplichting vragen (art. X); een importland kan ontheffing zijner verplichting vragen, onder meer wanneer het ten aanzien van zijn betalingsbalans in moeilijkheden dreigt te geraken. Met de mening van het Internationale Monetaire Fonds zal in zulk een geval rekening moet worden gehouden (art. X, lid 2). Dit artikel biedt

een importerend land voldoende waarborgen om ontheffing van uit de Overeenkomst voortvloeiende verplichtingen te verkrijgen, indien dit land niet over voldoende deviezen zou beschikken om aan die verplichtingen te voldoen.

Uiterste termijn voor de ratificatie der Overeenkomst is 1 Juli 1949 (artikel XX). In verband met de korte tijdsduur tussen de datum van ondertekening der Overeenkomst en de uiterste datum voor ratificatie, is het niet wel mogelijk de Regering van Indonesië en de Staten van de Nederlandse Antillen en van Suriname te horen op het onderhavige Ontwerp van Wet, zodat zich hier een geval van spoedeisende aard voordoet, waarin zulks ingevolge de wettelijke voorschriften kan worden nagelaten. Zoals evenwel uit het bovenstaande reeds gebleken is, werd met de Regeringen dezer gebieden reeds overeenstemming bereikt over de te hunnen behoefte te contracteren hoeveelheden.

Voor en tijdens de onderhandelingen, welke hebben geleid tot het afsluiten van de onderhavige Overeenkomst, heeft de Regering regelmatig contact met het bedrijfsleven onderhouden.

Als voorzitter der Nederlandse Delegatie ter Conferentie is de Voorzitter van het Hoofdbedrijfschap voor Akkerbouwproducten opgetreden; terwijl voorts een deskundige op het gebied van de handel in tarwe als adviseur deel van de delegatie uitmaakte.

De Regering is van gevoelen, dat de Internationale Tarwe Overeenkomst, waarvan zij verwacht, dat zij ditmaal door de belangrijkste deelnemende landen zal worden geratificeerd, van grote betekenis is voor de stabilisatie van het prijspeil voor tarwe. Zij heeft het betreurd, dat de Overeenkomst van 6 Maart 1948 niet in werking is getreden, temeer ook daar de prijzen zich in het afgelopen jaar bewogen hebben boven het in de Overeenkomst vastgestelde maximum. De Regering verheugt zich dan ook over het feit, dat alsnog een nieuwe overeenkomst ter goedkeuring aan de Staten-

Generaal kan worden voorgelegd, en zij spreekt de hoop uit, dat, wanneer de onderhavige Overeenkomst in werking is getreden, zulks bevorderlijk zal blijken te zijn voor het tot stand komen van andere goederen-overeenkomsten.

De Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening,

MANSHOLT.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

STIKKER.

De Minister van Economische Zaken,

VAN DEN BRINK.

De Minister van Financiën,

P. LIEFTINCK.

De Minister van Overzeese Gebiedsdelen a.i.,

J. H. VAN MAARSEVEEN.

De Minister zonder Portefeuille,

GÖTZEN.